

# Basisuddannelser til flygtninge

---

I forlængelse af dialogmødet om kompetencevurdering og opkvalificering af flygtninge den 15. november 2015, har Danske Erhvervsskoler – Lederne (DE-L) undersøgt uddannelsesaktiviteten for flygtninge på erhvervsskolerne. Undersøgelsen tegner et billede af stigende efterspørgsel blandt kommunerne om faglig opkvalificering og forskellige uddannelsesaktiviteter på skolerne, hvor der arbejdes på at løse de lokale opgaver. I forlængelse af undersøgelsen foreslår vi udvikling af landsdækkende basisuddannelser i samarbejde med virksomheder, hvor målet er at gøre flygtninge klart til at komme ud på det danske arbejdsmarked.

Arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) har en række muligheder for uddannelse af tosprogede og dermed også til flygtninge, både særlige branchekurser og danskurser for tosprogede samt praktikmuligheder, som kan sammensættes fleksibelt i kortere og længevarende særligt tilrettelagte forløb for flygtninge.

For at sikre anvendelse og målretning af mulighederne i AMU, foreslår vi, at basisuddannelser for flygtninge udvikles på grundlag af arbejdsmarkedsuddannelser. Det kan skabe genkendelige og tydelige uddannelsesmodeller med et erhvervsrettet sigte, som grundlag for kommuners, virksomheders og uddannelsesinstitutioners samarbejde.

## Basisuddannelser for flygtninge

Basisuddannelser til integration for flygtninge på det danske arbejdsmarked skal baseres på en landsdækkende model, som konkretiseres inden for brancher, hvor der efterspørges arbejdskraft, og hvor der er realistiske jobåbninger på medhjælper niveau. Det kan f.eks. være inden for lager, industri, bygge og anlæg, butik, rengøring og kantine.

### Model for basisuddannelser

Vi foreslår en model, som er baseret på vekselvirkning mellem faglig og sproglig opkvalificering og virksomhedspraktik<sup>1</sup>, f.eks. 3 dages virksomhedspraktik og 2 dages opkvalificering i løbet af en uge.

Progressionen i basisuddannelser inden for forskellige brancher skal give deltagerne mulighed for skift mellem brancher, beskæftigelse eller anden uddannelse. Ligeledes skal vægtningen af dansk i starten, overgang til brancheintroduktion og specialisering følge et fælles trinvist mønster.

Varigheden af de særlige AMU-kurser for tosprogede til brug for flygtninge er til en vis grad fleksibel og angiver progression i dansk, mens de brancheorienterede kurser kan efterfølges af korterevarende ordinære AMU kurser, f.eks. truckcertifikat inden for lager eller hospitalshygiejne inden for rengøring. De særlige AMU-uddannelser er f.eks.:

---

<sup>1</sup> I en uddannelsesmodel med virksomhedspraktik henvises afklaring af vilkårene til aftalesystemet parallelt med erhvervsuddannelserne.

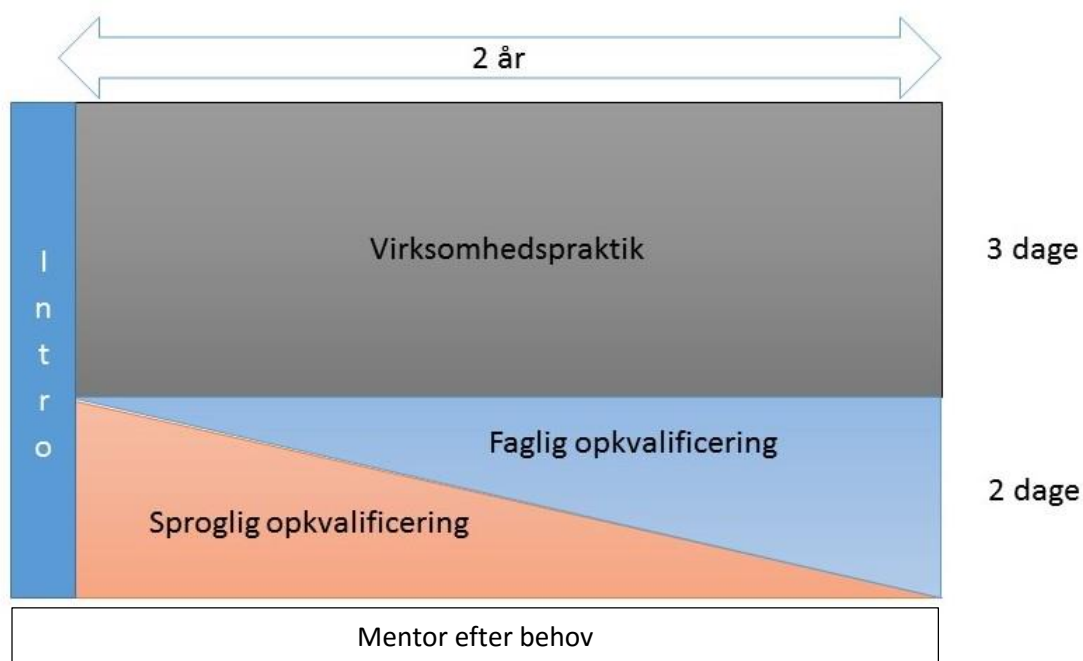
Introduktion til et brancheområde	40 dage
Arbejdsmarked, it og jobsøgning	40 dage
Individuel kompetencevurdering	0,5 – 10 dage
Dansk som andetsprog, basis	40 dage
Dansk som andetsprog, alment niveau	40 dage
Dansk som andetsprog, udvidet niveau	40 dage

Når basisuddannelserne tilrettelægges for flygtninge i regi af AMU for tosprogede, kan de brancheintroducerende uddannelser på grundlæggende niveau kombineres med de nævnte danskuddannelser. Kombinationen giver deltagerne mulighed for at tilegne sig grundlæggende arbejdsmetoder og kendskab til værktøjer, materialer og udstyr inden for en given branche samtidig med tilegnelsen af fagsprog og alment dansk. Uddannelsesdelen af basisuddannelsen skal understøtte og supplere arbejdsfunktioner i virksomhedspraktikken, og vi foreslår også beskrivelse af mål for denne del af uddannelsen.

Ud over det grundlæggende niveau skal der være mulighed for specialisering på de øvrige AMU-kurser, når deltagerne har forudsætninger for dette.

Vi foreslår, at der som udgangspunkt tilrettelægges basisuddannelser af to års varighed, så deltagerne efter endt uddannelse har et fagligt og dansksprogligt niveau og en robust tilknytning til arbejdsmarkedet, som grundlag for selvforsørgelse.

Illustration af basisuddannelser for flygtninge:



Udvikling af landsdækkende basisuddannelser inden for udvalgte brancher skal sikre en mere koordineret og synlig landsdækkende indsats. En mere effektiv indsats med mulighed for koordineret udvikling og vurdering af, hvordan den erhvervsrettede kvalificering af flygtninge kan organiseres, gennemføres og virke til gavn for arbejdsmarkedet og integration af flygtninge.

## Bilag om forslag til basisuddannelsernes struktur

Den skitserede model kan realiseres i en fælles struktur, som skal tage højde for en indledende afklaringsproces og stigende progression under uddannelsen både fagligt, sprogligt og i virksomheden.

### Introduktionsforløb

Basisuddannelserne indledes med et introduktionsforløb, som med fordel kan dække flere brancheområder, så deltagerne kan afprøve både praktiske, sproglige og personlige forudsætninger for at indgå i et uddannelsesforløb.

I forhold til målgruppen er det kendt fra virksomhedernes ansættelsesprocesser, at en grundig afklaring af den enkelte er af stor betydning for et succesfyldt forløb og praktikophold.

Introduktionsforløbet skal derfor både indeholde mulighed for afprøvning i skolernes værksteder og dialog og ophold hos de virksomheder, som indgår aktivt i basisuddannelserne.

Varighed 5-10 uger, afhængig af antal involverede brancher.

### Basis forløb af 20 ugers varighed

Ud over introduktionsforløbet kan basisuddannelsen struktureres i fire forløb, de første tre af hver 20 ugers varighed og et afsluttende forløb af 10 ugers varighed.

Hvert forløb afsluttes med en vurdering af den enkeltes forudsætninger for at fortsætte til næste eller et andet niveau. Vurderingen omfatter det sproglige, faglige og i forhold til arbejdsmetoder og funktioner på virksomheden samt arbejdspladskulturen.

Her eksemplificeres hvordan det fag-faglige og dansk kan supplere og veksle gennem basisuddannelsen.

I det første forløb foreslår vi, at de to dages opkvalificering er f.eks. 2/3 dansk og 1/3 fagligt og med mulighed for overlap mellem fag- og dansklærere, så deltagerne får trænet det fag- og hverdagssprog, der er behov for i virksomhederne.

Oplæringen i virksomhedspraktikken skal også indgå i tilrettelæggelse af basisuddannelserne progression.

I det andet forløb vægtes den faglige opkvalificering og dansk ligeligt og sammen med opkvalificeringen i virksomhederne kan målet være, at deltagerne efter dette forløb er parat til at deltage i almindelige AMU kurser og dansk for tosprogede på højere niveau.

I det tredje forløb kan den faglige opkvalificering udgøre 2/3 og dansk 1/3 samt arbejdsmarked og IT for tosprogede og målet et solidt kendskab til det danske arbejdsmarked og kultur.

Det afsluttende forløb på 10 uger er et udslningsforløb, hvor selvstændighed i jobsøgning er i fokus, og deltagerne fortsatte forankring på arbejdsmarkedet understøttes fagligt og personligt.